

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 18

Lýsingarprísir fyri min: 20 øyrur á
1. síðu, 15 øyrur á 3. og 4. síðu

Fríggjadagin 1. mai 1953

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

26. árg

1. MAJ

Arbeiði og sociala trygd til ell.

Afturhaldið má rekast av av hvørjum palli!

Tað er herráp arbeiðaranna og fiskimanna

Afturhaldið hevur rent landið í rot. Fiskimaðurin er komin á grúgvu. Arbeiðsmaðurin gongur arbeiðsleysur.

Hvat hav av óluku týðir ikki hetta ræðuliga óskilið!

Mads Winther sáli skrivaði á sinni søguna um hungur. Hann lýsti frá, hvussu tann neyðar mamman royndi til tað seinasta at krógva neyðina. Hon skammaðist. Kendi tað sum eina vanluku, ein skendsil at koma á tað almenna — koma undir mannatungu, verða eykað og harmað av teimum sjálgjóðu, teimum, ið kanska ongatíð hövdu kent sákn, tuktað við ókvæmisorðum sum: hatta óvættið, handa ónyttu.

Soleiðis var tíðarandin tá — bara tann sterkari hevði rætt til at liva sitt egnu liv. Hann, ið kom fyri óhappi, undir sjúku ella aðra armóð, kendi alt sitt liv sum eina náði av øðrum; og fekk hann hjálp, varð hann settur út sum eitt fuglarað. Og oftast var tað so, at hin treingjandi tagdi neyðina og

hungurin inni og fór heldur til grundar enn at geva seg upp til náði hjá øðrum.

Og er her á landi stórvægis broytt í hesum anda, hesum hugsunnarhátti? Man tað ikki vera so í dag, at í mongum heimi ræður svongdin og sviðin av arbeiðsloysinum og tí misneyðnaða fiskiskapinum?

Frh. á 3. síðu.

TEIR FORRÁDDU FISKIMANNIN:

Aðalfundurin í Fiskasølun! sigur frá sær einkarrættin frá 1. juni 1953. Avvísti allar skyldur viðv. forskotsrindan og lønjavning

Javnaðarmenn vóru varnir við, at tað fór at henda, at teir stóru innanfyri reiðarafelagið, ið undir skjól av einkarrætti og tí dominerandi umboðsstjóðu, sum teir hava haft í fiskasøluni, hava fingið sær öll sølukort upp á hondina, fóru at gera nýtslu av

Læknastríðið í Klakksvík.

Alt í botni

Fundur var so í sjúkrahústýrinum. Dams og Robert Joensens semingarskipot kom fyri.

Men tað vann ikki:

Bæði tað føroyska og danska lækna-felagið sögdu:

»Lækni Halvorsen kann aldri verða limur aftur í læknafeleginum. Tað skrivið, hann í desember 1951 hevði fingið um at kunna gerast automatiskt limur aftur í læknafeleginum var afturtekið og gælt ikki longur. Og varð sagt frá læknafeleginum, at um Halvor-

sen so tiggjusinni við hesum skrivið kundi trýst ígjøgnum at verða limur, vildi felagið í somu løtu ekskludera hann.»

Harnæst varð sgt frá Eivind Rubek Nielsen lækna, at hann ikki vildi taka við starvinum á Tvöroyrar ella øðrum sjúkrahúsi, um tað varð honum boðið, og at hann kundi heldur ikki gera tað sum limur í læknafeleginum.

Sjúkrahústýrið samtykti so at spyrja Halvorsen við hvørjum rætti og undir hvørjari ábyrgd, egnara ella annaramanna, hann sat á sjúkrahúsinum í Klakksvík, har ið annar maður var settur.

P. M. Dam kundi ikki greiða at kvøðu fyri hesum, tá ið hann helt, at fram mátti verða hildið við at fáa eina semingarskipan í lag, og hann dugdi heldur ikki at fata tað hörðu stöðu, læknafelegið og myndugleikarnir hövdu í einum so eymum máli sum viðurskiptini millum fólk og lækna-arnar.

Annars sögdu bæði yvirlækni Dahl og landslækni ógvuliga rósandi orð um E. R. Nielsen sum skurðlækna. Dahl greiddi frá, at E. R. Nielsen nú hevði verið vikur fyri hann og gjørt fleiri stórar og farligar operatiónir, ið vóru sera væl eydnaðar.

Ríkisumboðsmaðurin spurdi yvirlækna Dahl, hvønn hann helt vera dugligari lækna Halvorsen ella E. R. Nielsen. Tað segði Dahl einki um. Men landslækni ivaðist ikki í, hvør hevði munin, so góðan helt hann Nielsen vera.

Ríkisumboðsmaðurin upplýsti, at tað altíð hevði verið E. R. Nielsen ideal og dreymur at verða sjúkrahúslækni — hann hevði tí roynt at gera Frh. á 3. síðu.

Jóhan Poulsen, Kristjan Djurhuus og teirra sambandsklika avreiddi seg.

KANN NAKAR ÆRLIGUR SAMBANDSMAÐUR GLOYMA.

at Jóhan Poulsen, Iversen og aðrir sambandsins oddamenn á tingi — við undantak av Tr. Samuelsen — leiddir av Kristian Djurhuus, gjördu gerabýti við Tórstein Petersen og ta klikuna, sum undir krígunum vildi eta alt, ið bar ferðil av donskum,

og hetta varð gjørt tross harðasta mótmæli frá flokksins gamla førara, Andreas Samuelsen:

Sambandsins oddamenn skuldu sleppa at vera við at halda maktina og sessarnar.

Jóhan Poulsen, Kristjan Djurhuus og teirra menn skuldu so afturímóti geva buktina og báðar endarnar til Tórstein Petersen og hansara í landsstýrinum.

Harafrat skuldu Jóhan Poulsen, Kristjan Djurhuus og felagar á tingi gera alt fyri, at hol ikki skuldi verða sett á Tórsteins veldi.

Fólk minnst atburðin hjá t.d. lögmanninum í framlegging síni av uppskotinum um hjálp til bjarging av Sjóvinnubankanum (Tórseini). Tað skuldi eta seg at vera hjálp til fiskivinnuna.

At hesir menn skulu hætta sær at venda sær til nakran ærligan sambandsmann um at velja seg!

Trúgva teir, at ærlig sambandsmenn hava bitið hövðið av allari skomm og lata sær alt bjóða?

Um nakar trýr, at Tórsteins sambandsmenn vóru fúsir til og enn og minni tóku initiativ við til at fáa viðurskiptini kannað, fer hann so eiggiliga skeivur.

Tvörturímóti!!

Við Sambandinum á odda vildi afturhaldið avreiða 4 av marshallmillónunum til Sjóvinnubankan?

Javnaðarflokkurin fekk forðað hesari gerð, men istaðin at nationalbankin við státinum í rygginum hjálpti bankanum?

Ídnastu talsmenn fyri at lata tær 4 milliúnirnar av okkara marshallpeningi til Sjóvinnubankan vóru sambandsins umboðsmenn. Móttóðan kom frá javnaðarflokkinum, ið froyingar soleiðis kunnu takka fyri, at vit hava 4 milliúnir fleiri marshallmilliúnir til taks í dag.

Hetta dómi kann betri enn flest

rættinum at skjóta allar teir smærri skipseigarar, og teir, sum ikki eru sloppir til at fáa sær samband við teir rættu og bestu fiskakeypararnar, »ud í den kolde sne« — út á berum botni, við ongum »forbindilsunum«, og ongum erfarinum og ongum peningi at royna at finna sær keyparar til fiskin. Hinir sita við öllum »forbindilsunum«, öllum »kennskapinum«, sum teir hava fingið í kraft av einkarrættinum, státs- og lögtingsválsignisunum og beinleiðis peningastuðulinum frá tí almenna, og so hava teir tær stóru rúgvurnar av fiski, peningin og allan vöruhandilin at nýta, um talan skal verða um afturímótikeypi. Jú, nú fer at bera til hjá teimum, halda teir.

Tað hendi alto, sum javnaðarmenn hövdu verið bangni rfyri:

Stórreiðararnir tveittu einkarrættin frá sær, fyri at taka alt sjálvir!

Teir vistu ikki bara einkarrættin burtur, men teir vistu frá sær allar tær reglur, ið eru samanbundnar við einkarrættinum, her er talan um forskotsrindan, lønjavning og annað, ið var sett í gildi fyri at hjálpa fiskimanninum.

Anandi tað illa lögdu javnaðarmenn í seinastu tingsetu fram eitt fullgiggjað uppskot til eina fiski- og sildasölu, hvar ið fiskimannastatturin skuldi hava eins nógv at siga sum úterðarmennir í leiðsluni og í allar mátar fiskasöluni viðv. Hetta uppskotið vildi javnaðarflokkurin hava tingið at samtykkja, so landsstýrið kundi seta tað

onnur sýna, hvønn veljararnir betri kunnu líta á javnaðarmenn ella sambandsmenn.

í gildi, um teir stóru innanfyri fiskasöluna fóru at gera tað sniðlop móti fiskarunum og teimum veiku og smáu skipaeigarunum at skjóta teir burtur úr og kráma alt undir seg.

MEN SAMBANDIÐ OG HAKUNS OG TÓRSTEINS MENN GÖVU UPPSKOTINUM IKKI EINA EINASTU ATKVÖÐU.

TAD VÆRÐ TI FELT!

HVUSSU KANN JÓHANN POULSEN OG HANSARA MENN AFTAN Á HESA ÓGERÐ HÆTTA SÆR AT BIBIA EINA EINASTU FISKIMANNAKONU, EIN EINASTA SMÁAN OG VEIKAN SKIPSEIGARA ELLA MANN OG KVINNU, SUM HAVA HJARTALAG FYRI FISKIMONNUM, STEMMA UPPÁ SEG?

TAD MÁ SIGAST AT VERA MEIRI ENN STIVT GJÓRT!